

3.3.2021

Eduskunnan lakivaliokunta

Hallituksen esitys (HE 241/2020 vp) eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi

Kuulemisen jälkeen eräitä pyydettyjä näkökohtia:

Alihankintojen rajoittaminen järjestämislaissa suhteessa hankintalainsäädäntöön ja EU-oikeuteen

Sote-palveluista säädetään hankintadirektiivin 2014/24/EU 74–77 artiklassa. Artiklat koskevat ilmoitusten julkaisemista, noudatettavia periaatteita ja tiettyihin palveluihin varattuja hankintasopimuksia. Hankintalain sääntely sotepalvelujen osalta on kevyttä. Sotepalveluja koskevissa hankintalain säännöksissä ei viitata hankintalain 92 §:ään, joka koskee tarjouskilpailuun osallistumista ryhtymänä ja muiden yksiköiden voimavarojen käyttöä. Mainittu pykälä perustuu hankintadirektiivin 63 artiklaan.

Kysymys on siten siitä, voivatko unionin oikeuden peruseriaatteen merkitä, että sotepalveluissa tulisi noudattaa hankintadirektiivin 63 artiklan (tai hankintalain 92 §:n) sääntelyä vastaavia periaatteita.

EUT on ottanut kysymykseen kantaa asiassa C-95/10 Strong Segurança.

Mainituissa tuomiossa oli kysymys aikaisemman hankintadirektiivin 47 artiklan, jonka otsikkona on ”Taloudelliset ja rahoitusta koskevat voimavarat”, 2 kohdasta, jonka mukaan ”Taloudellinen toimija voi tarvittaessa tiettyä hankintasopimusta varten käyttää muiden yksiköiden voimavaroja riippumatta sen ja näiden yksiköiden välisten yhteyksien oikeudellisesta luonteesta. Sen on tässä tapauksessa osoitettava hankintaviranomaisille, että sillä on käytettävissään tarvittavat keinot, esittämällä esimerkiksi todisteen näiden yksiköiden tätä koskevasta sitoumuksesta.”

Tarjouskilpailu koski liitteessä II B lueteltuja palveluja (vartiointi- ja turvallisuuspalveluja). Strong Segurança oli tarjouksessaan todennut, että Trivalor vastaa kaikista sen velvoitteista ja yhtiöiden välillä on (100 prosentin) täysi ja välitön määräysvaltasuhde. Kansallinen hankintaviranomainen oli katsonut, ettei Strong Segurança saanut vedota Trivalorin kaltaisen kolmannen yhtiön taloudellisiin ja rahoitusta koskeviin voimavaroihin.

Korkeimman hallinto-oikeuden henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla www.kho.fi
Uppgifter gällande behandlingen av personuppgifter i högsta förvaltningsdomstolen och dataskydd finns tillgängliga på www.hfd.fi

EUT lausui tuomiossaan, että avoimuutta ja yhdenvertaista kohtelua koskevilla yleisillä periaatteilla ei aseteta hankintaviranomaiselle direktiivin 2004/18 47 artiklan 2 kohdassa vahvistetun kaltaista velvollisuutta sen liitteessä II B lueteltuja palveluja koskevien hankintasopimusten osalta.

Tapauksesta voitaneen päätellä, ettei alihankintakieltokaan merkitsisi avoimuuden ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkausta. Tässä esityksessä ei myöskään ole kysymys kiellosta vaan alihankinnan rajoittamisesta.

Tosiasiallisesta hallintotoiminnasta erityisesti terveydenhuollosta

Korkein hallinto-oikeus on todennut lakiluonnoksesta viime syksynä antamassaan lausunnossa, että terveydenhuollon palvelujen ja toimenpiteiden laaja kategorisointi julkisiksi hallintotehtäviksi PL 124 §:n kannalta merkitsee samalla, että oikeussuojajärjestelmään voi kohdistua sellaisia vaatimuksia, joihin ei voida vastata tuomioistuinten ratkaisulla.

Terveydenhuollossa, olipa toimija yksityinen tai julkinen, suurin osa toimenpiteistä on tosiasiallista toimintaa, jonka valvonnassa erityinen paino on toimijoiden ammatillisen osaamisen varmistamisessa. Perusteluissa esitetyt näkemykset siitä, että julkisiksi hallintotehtäviksi voidaan katsoa ainakin potilaan hoidon tarpeen arviointi, sairauksien diagnosointi ja potilaan tutkimiseen liittyvät ratkaisut hoitotoimenpiteistä, joita potilaalle annetaan tai joihin potilaalle annetaan lähete, eivät vaikuta oikeudellisesti kestäville.

Tarpeettoman laaja julkisen hallintotehtävän määrittely voi johtaa myös siihen, että toimivat palveluhankinnat syrjäytyvät ja että palveluntuottajille asetetaan yleishallinto-oikeudellisen sääntelyn vaatimuksia, jotka eivät tosiasiallisesti ole tarpeen palvelujen laadun tai asiakkaiden oikeuksien turvaamiseksi.